

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2005-3060/10-0001
Dok.: DBI20349

NOTAT

om

aftaler mellem USA og Danmark om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager

1. Baggrund

På baggrund af terrorangrebene i USA den 11. september 2001 blev der afholdt et ekstraordinært rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 og et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001 med henblik på at drøfte mulighederne for at styrke bekæmpelsen af terrorisme. Rådet og Det Europæiske Råd vedtog i forbindelse hermed en række konklusioner vedrørende initiativer som led i en styrkelse af indsatsen på området.

I konklusionerne blev der bl.a. lagt op til en nærmere undersøgelse af mulighederne for at indgå en aftale mellem EU og USA på grundlag af artikel 38 i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) med henblik på at styrke det strafferetlige samarbejde om bekæmpelse af bl.a. terrorisme.

På den baggrund vedtog Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 25.-26. april 2002 et forhandlingsmandat med henblik på bemyndigelse af formandskabet til at indlede forhandlinger med USA om indgåelse af en aftale om henholdsvis udlevering og gensidig retshjælp i straffesager.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5.-6. juni 2003 vedtog Rådet en afgørelse om undertegnelse af aftaler mellem EU og USA om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager. Begge aftaler blev underskrevet den 25. juni 2003.

Efter rådsafgørelsen skal medlemsstaterne – som opfølgning på de undertegnede aftaler mellem EU og USA – træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at udarbejde bilaterale afta-

ler mellem dem og USA samt anerkende anvendelsen af bestemmelserne i aftalerne om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager. Aftalerne mellem EU og USA vil træde i kraft mellem de enkelte medlemsstater og USA, når der mellem disse parter er indgået bilaterale aftaler, og aftalen mellem EU og USA er trådt i kraft.

I lyset heraf er der opnået enighed mellem USA og Danmark om et udkast til henholdsvis udleveringsaftale og aftale om gensidig retshjælp i straffesager, jf. herom nærmere nedenfor under pkt. 2.

2. Indhold

2.1. Indledende bemærkninger

Som nævnt ovenfor under pkt. 1, er der mellem EU og USA opnået enighed om aftaler om henholdsvis udlevering og gensidig retshjælp i straffesager.

Disse aftaler – der vedlægges i kopi – indebærer ikke, at medlemsstaterne direkte forpligtes over for USA. Rådet (retlige og indre anliggender) har derfor som nævnt vedtaget en rådsafgørelse, hvorefter medlemsstaterne i kraft af intern EU-ret vil være forpligtet til at anvende aftalerne om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager. Det fremgår af rådsafgørelsen, at alle medlemsstater og USA forud for aftalernes ikrafttræden udveksler diplomatiske noter, hvor parterne tilkendegiver at ville anvende aftalen i deres bilaterale samarbejde.

De bilaterale aftaler, der som nævnt forudsættes indgået mellem USA og medlemsstaterne, har til formål at supplere national ret i medlemsstaterne og de bilaterale aftaler, der allerede er indgået mellem medlemsstaterne og USA vedrørende udlevering og gensidig retshjælp i straffesager.

Det kan i den forbindelse nævnes, at der mellem USA og Danmark er indgået en bilateral aftale om udlevering (af 22. juni 1972), mens der ikke findes nogen bilateral aftale mellem USA og Danmark om gensidig retshjælp i straffesager.

Med henblik på at opfylde de forpligtelser, som følger af aftalerne mellem EU og USA vedrørende udlevering og gensidig retshjælp i straffesager, er det på denne baggrund nødvendigt at indgå (yderligere) bilaterale aftaler med USA på de nævnte områder. I overensstemmelse hermed er der som nævnt opnået enighed mellem USA og Danmark om udkast til bilaterale aftaler om henholdsvis udlevering og gensidig retshjælp i straffesager. Disse aftaleudkast – som vedlægges i kopi – beskrives i det følgende under pkt. 2.2.-2.3.

2.2. Udkastet til bilateral aftale om gensidig retshjælp i straffesager

2.2.1. Udkastet til bilateral aftale mellem Danmark og USA er udformet i overensstemmelse med den aftale, som er indgået mellem EU og USA på området, og udkastet indeholder således alene de bestemmelser, som er nødvendige for, at man fra dansk side kan leve op til de forpligtelser, som følger af den overordnede aftale mellem EU og USA.

Udkastet til bilateral aftale om gensidig retshjælp består dels af selve aftaleteksten, hvori de nødvendige bestemmelser til opfyldelse af aftalen mellem EU og USA fastsættes, dels af et bilag, der afspejler de bestemmelser om retshjælp, som – i overensstemmelse med aftalen mellem EU og USA – skal gælde mellem USA og Danmark. Der henvises i den forbindelse til aftaletekstens artikel 1 og 2.

Herudover indeholder aftaleteksten (i artikel 3) en bestemmelse, hvorefter den bilaterale aftale, herunder bilaget, ikke skal gælde for Grønland og Færøerne, medmindre USA og EU ved udveksling af diplomatiske noter – og behørigt bekræftet af Danmark i overensstemmelse med aftalen mellem EU og USA - træffer anden bestemmelse.

Aftalen vil skulle gælde for lovovertrædelser, der er begået før såvel som efter aftalens ikrafttræden, jf. aftaletekstens artikel 4.

Aftalen vil skulle gælde for anmodninger, som er fremsat efter aftalens ikrafttræden, idet de særlige bestemmelser vedrørende afholdelse af videokonferencer og fremskyndet fremsendelse af retsanmodninger dog også vil finde anvendelse på sager, der er under behandling i den anmodende stat på tidspunktet for aftalens ikrafttræden, jf. i det hele aftaletekstens artikel 5.

Endelig følger det af aftaleteksten (artikel 6), at aftalen skal træde i kraft på datoen for ikrafttrædelsen af den overordnede retshjælpsaftale mellem EU og USA. Af bestemmelsen følger det endvidere, at Danmark og USA i tilfælde af opsigelse af den overordnede aftale mellem EU og USA kan aftale at fortsætte anvendelsen af nogle eller alle bestemmelser i den bilaterale retshjælpsaftale.

Det skal bemærkes, at det forhold, at udkastet til bilateral aftale ikke indeholder en udtømmende regulering af retshjælpsområdet, ikke ændrer ved, at der som hidtil (også) vil kunne ydes retshjælp i sager, som ikke direkte er omfattet af den bilaterale aftale. Dette vil i givet fald fortsat skulle ske inden for rammerne af national ret, dvs. for Danmarks vedkommende navnlig på baggrund af en analog anvendelse af den danske retsplejelov, jf. herom nedenfor under pkt. 3.1.

2.2.2. Som nævnt ovenfor under pkt. 2.2.1., er der i tilknytning til selve aftaleteksten medtaget et bilag, som afspejler de bestemmelser om retshjælp, som – i overensstemmelse med aftalen mellem EU og USA – skal gælde mellem USA og Danmark.

I overensstemmelse med, hvad der følger af aftaleteksten og bilaget, skal den bilaterale retshjælpsaftale mellem USA og Danmark omfatte følgende elementer:

- Identificering af bankoplysninger
- Fælles efterforskningshold
- Videokonferencer
- Fremskyndet fremsendelse af anmodninger
- Gensidig retshjælp til administrative myndigheder
- Begrænsning af hensyn til beskyttelsen af personoplysninger og andre oplysninger
- Den anmodende stats anmodning om fortrolighed
- Afvisning af retshjælp

a. *Identificering af bankoplysninger*

Bestemmelsen i bilagets artikel 1 (om identificering af bankoplysninger) indebærer, at de kontraherende parter under visse betingelser skal yde bistand i forbindelse med identifikation af bankkonti samt i forbindelse med anmodninger om bankoplysninger og banktransaktioner. Bestemmelsen indebærer endvidere, at anmodninger om gensidig retshjælp i straffesager ikke må afvises under henvisning til nationale regler om bankhemmelighed.

Bestemmelsen bygger i vidt omfang på de bestemmelser, som følger af protokollen af 16. oktober 2001 til konventionen af 29. maj 2002 om gensidig retshjælp i straffesager mellem EU's medlemsstater (EU-retshjælpskonventionen).

b. *Fælles efterforskningshold*

Efter bestemmelsen i bilagets artikel 2 (om fælles efterforskningshold) kan parterne på deres respektive områder i USA og Danmark oprette og indsætte fælles efterforskningshold med henblik på at gøre det nemmere at foretage strafferetlig efterforskning eller retsforfølgning. I forbindelse med etablering af et fælles efterforskningshold skal de involverede lande aftale de nærmere betingelser for efterforskningsholdets arbejde. Det gælder bl.a. holdets sammensætning og reg-

lerne for holdets arbejde. Det er de relevante lande, der afgør, om der er grundlag for etablering af et fælles efterforskningshold.

Bestemmelsen indeholder således ingen forpligtelse for et land til at deltage i et efterforskningshold. Hvis et efterforskningshold etableres i Danmark, vil holdet skulle ledes af en repræsentant for de danske myndigheder, og efterforskningsholdet vil udføre sine opgaver i overensstemmelse med dansk ret.

Bestemmelsen er inspireret af artikel 13 i EU-retshjælpskonventionen.

c. Videokonferencer

Efter bestemmelsen i bilagets artikel 3 (om videokonferencer) skal der kunne anvendes video-transmissionsteknologi mellem USA og Danmark til optagelse af vidneforklaring i en sag, hvor der kan ydes gensidig retshjælp vedrørende vidner eller sagkyndige, der befinder sig i den anmodede stat. De nærmere bestemmelser for denne procedure fastsættes – når der bortses fra de specifikke bestemmelser, som er fastsat i artiklen – i henhold til den i øvrigt gældende lovgivning i den anmodede stat.

Bestemmelsen er inspireret af artikel 10 i EU-retshjælpskonventionen.

d. Fremskyndet fremsendelse af anmodninger

Efter bestemmelsen i bilagets artikel 4 (om fremskyndet fremsendelse af anmodninger) skal anmodninger om gensidig retshjælp og meddelelser i forbindelse hermed fremsendes ved hjælp af hurtige kommunikationsmidler bl.a. telefax eller e -post, og en sådan anmodning skal følges op af en formel bekræftelse, såfremt den anmodede stat ønsker dette. Den anmodede stat kan besvare anmodningen med samme hurtige kommunikationsmidler.

e. Gensidig retshjælp til administrative myndigheder

Efter bestemmelsen i bilagets artikel 5 (om gensidig retshjælp til administrative myndighed) skal der ligeledes ydes gensidig retshjælp til en national administrativ myndighed, der efterforsker adfærd med henblik på at strafforfølge denne adfærd eller overdrage sagen til efterforsknings- eller restforfølgingsmyndigheden. Endvidere kan der ydes gensidig retshjælp til andre administrative myndigheder under tilsvarende omstændigheder. Gensidig retshjælp ydes ikke, hvis den administrative myndighed på forhånd skønner, at sagen ikke vil blive strafforfulgt eller overdraget til retsforfølgning.

f. *Begrænsning af hensyn til beskyttelsen af personoplysninger og andre oplysninger*

Bestemmelsen i bilagets artikel 6 (om begrænsning af hensyn til beskyttelsen af personoplysninger og andre oplysninger) indeholder en række regler af databeskyttelsesmæssig karakter .

Efter bestemmelsen må den anmodende stat anvende alt bevismateriale og alle oplysninger, som den modtager fra den anmodede stat til nærmere angivne formål. Modtagne oplysninger kan efter bestemmelsen bl.a. anvendes som led i strafferetlig efterforskning og retsforfølgning. Endvidere må oplysningerne anvendes i forbindelse med andre procedurer, som har tilknytning til strafferetlig efterforskning og retsforfølgning. Det kan f.eks. være i forbindelse med erstatnings-sager eller i forbindelse med sager om rettighedsfrakendelse, der er en følge af en straffesag. Endelig må oplysningerne anvendes til andre formål, hvis de allerede er offentliggjort som led i gennemførelsen af en retsanmodning. Modtagne oplysninger må ikke – medmindre den anmodede stat forudgående har givet samtykke hertil – anvendes til andre formål end de, som udtrykkeligt er angivet i bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt nærmere til bestemmelsen, som i vidt omfang svarer til, hvad der følger af artikel 23 i EU-retshjælpskonventionen.

g. *Fortrolighed*

Efter bestemmelsen i bilagets artikel 7 (om den anmodende stats anmodning om fortrolighed) skal den anmodede stat bestræbe sig mest muligt på at behandle en anmodning og dens indhold fortroligt, hvis dette begæres af den anmodende stat. Hvis ikke en sådan fortrolighed kan sikres, skal den anmodende stat underrettes herom, hvorefter denne skal afgøre, om den alligevel ønsker anmodningen udført.

h. *Afvisning*

Endelig indeholder bestemmelsen i bilagets artikel 8 (om afvisning af retshjælp) en række muligheder for, at den anmodede stat kan afvise at imødekomme en anmodning om retshjælp.

Efter bestemmelsen kan den anmodede stat således afslå en retsanmodning med henvisning til dens gældende retsprincipper, herunder hvis udførelsen af anmodningen ville kunne skade statens suverænitet, grundlæggende retsprincipper eller andre væsentlige interesser.

2.3. Udkastet til bilateral aftale om udlevering

2.3.1. Som anført ovenfor under pkt. 2.1., er der mellem Danmark og USA indgået en bilateral aftale om udlevering af 22. juni 1972.

Da denne bilaterale aftale ikke (fuldt ud) indeholder bestemmelser, som opfylder de forpligtelser, som følger af aftalen mellem EU og USA, er det nødvendigt at supplere den. I overensstemmelse hermed indeholder det foreliggende udkast til supplerende bilateral aftale om udlevering de yderligere bestemmelser, som er nødvendige for, at man fra dansk side kan leve op til forpligtelserne efter den overordnede aftale mellem EU og USA. Der er ikke herudover medtaget andre bestemmelser i udkastet til supplerende bilateral aftale om udlevering.

Udkastet til supplerende bilateral aftale består dels af selve aftaleteksten, hvori de nødvendige bestemmelser til opfyldelse af aftalen mellem EU og USA fastsættes, dels af et bilag, der afspejler den integrerede tekst af bestemmelserne i den nugældende bilaterale udleveringsaftale fra 1972 og udleveringsaftalen mellem EU og USA, som finder anvendelse ved ikrafttrædelsen af den supplerende bilaterale aftale. Der henvises i den forbindelse til aftaletekstens artikel 1 og 2.

Herudover indeholder aftaleteksten (i artikel 3) en bestemmelse, hvorefter den supplerende bilaterale aftale, herunder bilaget, ikke skal gælde for Grønland og Færøerne, medmindre USA og EU ved udveksling af diplomatiske noter – og behørigt bekræftet af Danmark i overensstemmelse med aftalen mellem EU og USA - træffer anden bestemmelse. Anvendelse af den bilaterale udleveringsaftale fra 1972 for Grønland og Færøerne skal forblive upåvirket af aftalen mellem EU og USA.

Aftalen vil skulle gælde for lovovertrædelser, der er begået før såvel som efter aftalens ikrafttræden, jf. aftaletekstens artikel 4.

Aftalen vil skulle gælde for anmodninger om udlevering, som er fremsat efter aftalens ikrafttræden, idet de særlige bestemmelser om, hvilke lovovertrædelser som kan medføre udlevering, samt om midlertidig overgivelse af en person dog også vil finde anvendelse på sager, der er under behandling i den anmodede stat på tidspunktet for aftalens ikrafttræden, jf. i det hele aftaletekstens artikel 5.

Endelig følger det af aftaleteksten (artikel 6), at aftalen skal træde i kraft på datoen for ikrafttrædelsen af den overordnede udleveringsaftale mellem EU og USA. Af bestemmelsen følger det endvidere, at Danmark og USA i tilfælde af opsigelse af den overordnede aftale mellem EU og USA kan aftale at fortsætte anvendelsen af nogle eller alle bestemmelser i den bilaterale udleveringsaftale.

2.3.2. Som nævnt ovenfor under pkt. 2.3.1., er der i tilknytning til selve aftaleteksten medtaget et bilag, som afspejler den integrerede tekst af bestemmelserne i den nugældende bilaterale udleveringsaftale fra 1972 og de supplerende bestemmelser om udlevering, som – i overensstemmelse med aftalen mellem EU og USA – skal gælde mellem USA og Danmark.

Idet der i øvrigt henvises til bilaget, beskrives i det følgende alene de nye bestemmelser i den bilaterale aftale på udleveringsområdet, som fremover vil skulle gælde mellem USA og Danmark. Det drejer sig om følgende elementer:

- Omfanget af lovovertrædelser, som kan medføre udlevering
- Dødsstraf
- Forenkede regler for fremsendelse mv. af udleveringsbegæringer
- Midlertidig overgivelse af personer
- Forenklet udleveringsprocedure ved samtykke
- Konkurrerende anmodninger om udlevering
- Procedure ved gennemrejse i tilfælde af uforudset landing af et fly

Det skal fremhæves, at udkastet til supplerende bilateral aftale ikke indeholder bestemmelser om udlevering af egne statsborgere, politiske forbrydelser eller forældelse i forbindelse med udleveringssager. Med hensyn til disse spørgsmål vil de nugældende regler i udleveringsaftalen fra 1972 således fortsat være gældende med den virkning, at der ikke er en folkeretlig forpligtigelse til at udlevere f.eks. danske statsborgere til USA.

a. *Omfanget af lovovertrædelser, som kan medføre udlevering*

Efter den nugældende udleveringsaftale mellem Danmark og USA kan der alene ske udlevering for bestemte lovovertrædelser, som er opført på en liste i aftalen.

Efter bestemmelsen i bilagets artikel 3 (om hvilke lovovertrædelser som kan medføre udlevering) vil der kunne ske udlevering, hvis den pågældende lovovertrædelse efter lovgivningen i den anmodende og den anmodende stat kan straffes med frihedsstraf af en maksimal varighed på mere end 1 år eller med en strengere straf. For at kunne føre til udlevering skal en lovovertrædelse således efter bestemmelsen alene opfylde det nævnte strafferammekrav, og den opregning af kriminalitetsformer, som i dag er indeholdt i udleveringsaftalen fra 1972, vil således ikke længere finde anvendelse.

Bestemmelsen i bilagets artikel 3 fastsætter herudover, at hvis der fremsættes anmodning om udlevering med henblik på fuldbyrdelse af den straf, som en person er idømt for en lovovertrædelse, der kan medføre udlevering, skal den frihedsstraf, der endnu ikke er afsonet, være på mindst 4 måneder.

Imødekommes en anmodning om udlevering i forbindelse med en lovovertrædelse, der kan medføre udlevering, imødekommes anmodningen ligeledes for eventuelle andre lovovertrædelser, der er anført i den, hvis disse kan straffes med en frihedsstraf på et år eller mindre, forudsat at alle andre betingelser for udlevering er opfyldt.

Bestemmelsen fastsætter endelig, at en række nærmere angivne forhold ikke skal tillægges nogen betydning ved vurderingen af, om der kan ske udlevering for en lovovertrædelse.

Hvad angår lovovertrædelser, som er begået uden for den anmodende stats område, henvises til bestemmelsen i bilagets artikel 4, stk. 2.

b. *Dødsstraf*

For så vidt angår spørgsmålet om udlevering i forbindelse med lovovertrædelser, der efter den anmodende stats lovgivning kan straffes med dødsstraf, men som ikke kan straffes med døden i henhold til lovgivningen i den anmodede stat, fastsætter bestemmelsen i bilagets artikel 8, at den anmodede stat kan imødekomme anmodningen om udlevering på den betingelse, at den person, der ønskes udleveret, ikke idømmes dødsstraf. Såfremt den anmodende stat ikke af proceduremæssige grunde kan opfylde et sådant krav, kan der alene ske udlevering på betingelse af, at en eventuelt idømt dødsstraf ikke fuldbyrdes.

c. *Forenklede regler for fremsendelse af udleveringsbegæringer mv.*

De nugældende regler om fremsendelse af udleveringsbegæringer mellem USA og medlemsstaterne er meget omstændelige og indeholder en række krav til bekræftelse og legalisering hos forskellige myndigheder af udleveringsbegæringen og de dokumenter, der ledsager begæringen.

Med de nye bestemmelser i bilagets artikel 11 sker der væsentlige forenklinger af disse procedurer, idet udleveringsbegæringer og de medfølgende dokumenter fremover alene vil skulle bekræftes og legaliseres af en myndighed, f.eks. det pågældende lands justitsministerium. Endvidere vil anmodninger om foreløbig anholdelse med henblik på udlevering fremover kunne fremsendes direkte mellem landenes justitsministerier, således at disse anmodninger ikke behøver at blive fremsendt ad diplomatiske kanaler. Endelig vil anmodninger om udlevering, der fremsendes efter, at der er foretaget foreløbig anholdelse, kunne fremsendes til det anmodede lands am-

bassade i det anmodende land, der herefter vil sørge for, at anmodningen videregives til de kompetente myndigheder. Dette har betydning, fordi der i sådanne situationer er en frist for fremsendelse af en udleveringsbegæring, og denne frist vil blive afbrudt ved modtagelsen på ambassaden. Det indebærer f.eks., at Danmark i disse tilfælde kan indgive begæringen på den amerikanske ambassade i København.

Herudover er der i bestemmelsen i bilagets artikel 13, stk. 3, fastsat regler for, hvilke kanaler der skal anvendes til fremsendelse af supplerende oplysninger. Også disse regler medvirker til at smidiggøre proceduren for behandlingen af udleveringssager.

d. *Midlertidig overførelse*

Det forekommer i en række tilfælde, at et land har truffet afgørelse om udlevering, men samtidig bestemmer, at udleveringens iværksættelse udsættes, fordi der i det pågældende land enten er indledt retsforfølgning mod den pågældende, eller fordi den pågældende er ved at fuldbyrde en frihedsstraf.

En beslutning om udsættelse af udleveringens iværksættelse vil i nogle tilfælde kunne være uhensigtsmæssig i forhold til det anmodende land, og det følger derfor af bestemmelsen i bilagets artikel 13 bis (om midlertidig overgivelse), at det land, der har truffet afgørelse om udlevering, vil kunne beslutte, at den pågældende midlertidigt overføres til det anmodende land med henblik på retsforfølgning.

Bestemmelsen, der er inspireret af en tilsvarende bestemmelse i den europæiske udleveringskonvention af 1957 og en bestemmelse i rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre m.v., er fakultativ, og den indeholder således ingen forpligtelse til at træffe afgørelse om midlertidig overførelse.

e. *Forenklet udleveringsprocedure ved samtykke*

I de tilfælde, hvor den person, som begæres udleveret, giver samtykke til udleveringen, findes der i dag regler i USA som muliggør en forenklet udleveringsprocedure, således at personen i disse tilfælde udleveres i løbet af meget kort tid.

Der er endvidere mellem EU-medlemsstaterne i rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre fastlagt regler om en forenklet udleveringsprocedure.

Bestemmelsen i bilagets artikel 13 ter (om forenklet udleveringsprocedure) er i et vist omfang inspireret af de eksisterende regler, dog således at der efter bestemmelsen ikke er en forpligtelse

til at iværksætte en forenklet udleveringsprocedure. For Danmarks vedkommende indeholder udleveringsloven alene særlige regler for forenklet udleveringsprocedure mellem Danmark og de øvrige EU-lande. Justitsministeriet vil imidlertid i sådanne tilfælde hurtigt kunne træffe afgørelse om udlevering, hvis betingelserne for udlevering i øvrigt er opfyldt.

f. *Konkurrerende anmodninger om udlevering*

Efter bestemmelsen i bilagets artikel 15 (om konkurrerende anmodninger om udlevering) træffer den anmodede stat afgørelse om, hvilken stat den vil udlevere til, i tilfælde af, at flere stater fremsætter anmodning om udlevering af den samme person.

For så vidt man fra dansk side modtager en anmodning om udlevering fra USA og en europæisk arrestordre fra en anden medlemsstat om overgivelse af samme person, træffer man fra dansk side afgørelse om, hvilket land man vil udlevere til. En sådan afgørelse træffes under hensyn til alle relevante faktorer, herunder, men ikke begrænset til, spørgsmålet om offerets statsborgerskab, gerningsstedet og eftersørgtes nationalitet og bopæl.

g. *Procedure ved gennemrejse i tilfælde af uforudset landing af et fly*

Efter bestemmelsen i bilagets artikel 18, stk. 3 (om uforudset landing af et fly) kræver det som udgangspunkt ikke transitstatens tilladelse at foretage gennemrejse, hvis den person, som er blevet udleveret fra en tredjestat, overgives med fly, og det ikke er planlagt, at flyet skal lande på transitstatens område. Transitstaten kan dog – i tilfælde af uforudset landing – kræve en anmodning om gennemrejse samt visse nærmere angivne oplysninger.

3. Dansk ret

3.1. Gensidig retshjælp i straffesager

Som nævnt ovenfor under pkt. 2.1., er der ikke mellem Danmark og USA indgået nogen bilateral aftale om gensidig retshjælp i straffesager.

Endvidere har Danmark - med enkelte undtagelser - ikke gennemført særlig lovgivning om gensidig retshjælp i straffesager. Det antages imidlertid med støtte i retspraksis, at udenlandske begæringer om efterforskningsskridt i Danmark kan imødekommes, uanset om fremsættelsen og behandlingen af retsanmodninger er reguleret i en aftale, der finder anvendelse mellem Danmark og den anmodende stat.

De relevante efterforskningskridt gennemføres i givet fald på grundlag af en analog anvendelse af de relevante bestemmelser i retsplejeloven, idet en udenlandsk anmodning om efterforskning, herunder f.eks. om editionspålæg, kan imødekommes, hvis det pågældende efterforskningskridt kunne gennemføres i forbindelse med en tilsvarende national strafferetlig efterforskning. Dette indebærer bl.a., at anmodninger fra udenlandske myndigheder om gennemførelsen af efterforskningskridt, herunder efterforskningskridt der kræver rettens medvirken, alene vil kunne imødekommes, hvis det forhold, der ligger til grund for den udenlandske anmodning om bistand, er strafbart efter dansk lovgivning.

Den omstændighed, at retsplejeloven anvendes analogt i forbindelse med behandlingen af anmodninger om gensidig retshjælp i straffesager, medfører endvidere, at anmodninger fra Danmark til udenlandske myndigheder om gennemførelsen af efterforskningskridt, der ville kræve rettens medvirken, hvis det pågældende efterforskningskridt skulle gennemføres her i landet, tillige skal forelægges for en dansk domstol, forinden der fremsættes anmodning over for de udenlandske myndigheder.

3.2. Udlevering af lovovertrædere

Udlevering af personer fra Danmark til strafforfølgning eller straffuldbyrdelse i andre lande (end de øvrige nordiske lande) sker efter reglerne i udleveringsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 110 af 18. februar 1998 om udlevering af lovovertrædere, som ændret ved lov nr. 280 af 25. april 2001, lov nr. 378 af 6. juni 2002, lov nr. 433 af 10. juni 2003 og lov nr. 1160 af 19. december 2003.

Den danske udleveringslov bygger på en sondring mellem udlevering til medlemsstater i Den Europæiske Union og udlevering til stater uden for Den Europæiske Union. For så vidt angår udlevering i den sidstnævnte situation kan der navnlig nævnes følgende:

De grundlæggende betingelser for udlevering af danske statsborgere fremgår af lovens § 2, mens betingelserne for udlevering af en udlænding fremgår af lovens § 2 a. Af den sidstnævnte bestemmelse følger, at udlevering af en udlænding til strafforfølgning eller til fuldbyrdelse af en dom i en stat uden for EU kan ske, hvis handlingen efter dansk ret kan straffes med fængsel i mindst 1 år. Kan handlingen efter dansk ret medføre kortere fængselsstraf, kan udlevering dog ske, hvis der er overenskomst herom med den pågældende stat.

Herudover følger det bl.a. af udleveringslovens § 3, stk. 3, at udlevering til strafforfølgning eller straffuldbyrdelse for flere strafbare forhold kan finde sted, selv om bl.a. strafferammekravet i lovens § 2 a kun er opfyldt med hensyn til ét af forholdene.

Det følger endvidere af udleveringslovens §§ 4-6, at udlevering ikke kan finde sted, hvis der er tale om en militær eller politisk lovovertredelse eller hvis der er fare for, at den pågældende efter udleveringen på grund af sin afstamning, sit tilhørsforhold til en bestemt befolkningsgruppe, sin religiøse eller politiske opfattelse eller i øvrigt på grund af politiske forhold vil blive udsat for forfølgelse, som retter sig mod hans liv eller frihed eller i øvrigt er af alvorlig karakter.

Herudover følger det af udleveringslovens § 7, at udlevering ikke må finde sted, hvis det i særlige tilfælde, navnlig under hensyn til den pågældendes alder, helbredstilstand eller andre personlige forhold, må antages, at udlevering ville være uforenelig med humanitære hensyn.

Det følger desuden af udleveringslovens §§ 8-9, at udlevering bl.a. ikke kan ske når den, der søges udleveret, her i landet er dømt, frifundet eller benådet for den pågældende strafbare handling eller hvis forholdet er forældet efter dansk ret. Udlevering er endvidere betinget af en række vilkår, som følger af § 10.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Udkastet til bilateral aftale mellem USA og Danmark vedrørende gensidig retshjælp i straffesager vurderes ikke til at ville kræve lovændringer i Danmark.

Det samme gælder med hensyn til udkastet til supplerende bilateral aftale mellem USA og Danmark om udlevering, som således heller ikke vurderes at ville nødvendiggøre ændringer i den danske udleveringslov.

Begge udkast til bilaterale aftaler vurderes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.